

קדושת ה' וקדושת ישראל*

מורינו הגאון רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל

יש לנו א"כ להבין ולידע מהו השבח ללא-גבול הלזה 'קדוש' שמשבחים בו המלאכים את הקב"ה? ומדוע דווקא סוג שבח זה, זהו **כבודו** של הקב"ה.

מהו השבח "קדוש"

הנה הרגילות לפרש משמעות 'קדוש', היינו: 'מופרש', 'מובדל', 'אינו מושג' וכדו'. ובוודאי שנכון הדבר. אך לכאורה אין זה הגדרה מספיקה וצריכה היא ביאור מכמה טעמים:

א. כל שבח או הלול, כיצד היא צורתו המעולה – כאשר השבח הולם את תפקידו של המשבח. כלומר שלמשבח ישנו קשר מסוים לנושא השבח, אותו שם הוא לראשו של המשתבח.

לדוגמא. מלך שיש לו בקרב עבדיו ומשרתיו, צוותים שונים. מביניהם, צוות אחד הינו צוות הרפואה, העוסק בכל ענייני הבריאות. צוות אחר הוא צוות אדריכלים, העוסק בכל ענייני ארמונותיו, בנייתם ושכלולם וכו'. ביום בו מתכנסים הצוותות לשבח ולהלל את המלך, הרי שכל יופיו של השבח הוא בכך שכל צוות משבח במושגים התואמים לתפקיד המוטל עליו, שבזה מגלה שמאושר הוא על שנפל בחלקו לטפל בנושא מסויים זה במלכותו הנכבדה של המלך. ולכן, צוות הרפואה משבחים את המלך בעניין הבריאות וצוות האדריכלים משבחים בעניין הארמונות. אבל אם צוות הרפואה יקום וישבח את המלך על הארמונות, תיכף יתמה בפניהם המלך – מי שאל אתכם על זאת?! עליכם לשבחני בנושא בו אתם עוסקים ושיש לכם שייכות אליו, ומה לכם לשבחני במעלה שאינה קשורה בתפקידכם.

לענייננו. תפקידם של המלאכים לשרת מגמתו של המלך. ולכן כל שבח היוצא מפיהם, ראוי שיהיה קשור בשבח המגמה אותה הם משרתים. דבר היות הקב"ה מופרש ומובדל, אין זה נושא הקשור בתפקידם של המלאכים. זהו וודאי שבח נכון, אכן, למלך ישנם שלמויות רבות אין סוף, אך אתם, שמוטל עליכם תפקידים ושליחויות עבור ביצוע מגמתי בעולם, מה לכם לשבח בעניין שלא נשאלתם עליו ולא הוסמכתם בו? ועל מה תאחזו בשבח שלמות זו או אחרת, תחת שתעסקו בשבח המצופה והמתבקש מכם.

נאמר בתורה (ויקרא יט ב): **"קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם"**.

נצטוינו בזה להיות קדושים, והנימוק – כי קדוש אני ה'.

והדבר צריך ביאור: הלא האדם קרוץ-חומר הוא, והגוף החומרי יש בו נטייה אל הרע, משא"כ הקב"ה כולו קודש משולל כל גשמיות. א"כ כיצד ניתן לצוות את האדם להיות קדוש – בגלל שה' הוא קדוש?

"קדוש" – פסגת השבח להקב"ה

הנה מצינו הדגשת עניין "קדוש", בתור השבח הגדול שמשבחים המלאכים את הקב"ה, כדכתיב (ישעיה ו ג): **"וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבא-ות מלוא כל הארץ כבודו"**. וצריך לידע, שאמירת דבר ג' פעמים כמוה כאמירת אלף אלפי פעמים עד בלי סוף. כלומר, אם דבר נאמר ב' פעמים הרי שהוא בא להדגיש העניין, אך כשהוא נאמר ג' פעמים זה מעבר להדגשה וזהו דבר שאין לו גבול, רק שלא יכול להיאמר שוב ושוב לפי שאין לדבר סוף. ואם נאמר ג' פעמים הרי בעצם זו אמירת אין סוף פעמים¹.

ההקבלה בין ענין הקדושה וענין הכבוד

עוד רואים אנו, שהקדושה והכבוד חופפים יחדיו ושלובים הם זה בזה – **"קדוש ה' וגו' מלא כל הארץ כבודו"**. כלומר, שהמלאכים באים לשבח את הדבר שזהו כבודו של הקב"ה בעולם וזהו הנושא בו הוא מתכבד. כיו"ב אנו מוצאים גם במיתת נדב ואביהו (ויקרא י ג) **"בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד"** דהיינו בזה שאתקדש, זהו כבודי אצל כל העם. וכן (שמות כט מג) **"ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי"** שעניין המשכן שהשכינה תשרה בתוכו וזהו המקום המיועד לקדושה, וכבוד הקב"ה שורה שם. כך גם בכתוב (יחזקאל לח כג) **"והתגדלתי והתקדשתי"** והתגדלתי הוא עניין הכבוד, ובא הוא יחד עם והתקדשתי.

¹ ראה רד"ק ו"אדרת אליהו".

* נערך מתוך הקלטות, ע"פ הבנת הכותב

השבח "קדוש" – עניינו השפעת הקדושה

והנראה יותר, שעניין 'קדוש' אין עיקרו – 'מופרש' ו'מובדל' וכו', אלא מתייחס הוא למהות הקדושה. דהיינו, שישנה מציאות כזו הנקראת קדושה, והקב"ה הוא בעל המציאות הזו. הוא אדון הקדושה, הוא בעל האור הגבוה הזה הנקרא קדושה, וא"כ מהותו כביכול היא – קדוש.

אך לא את עצם מהות הקדושה באים המלאכים ומשבחים. כי מה לי אם קדוש פירושו שהקב"ה מופרש מאד ומה לי אם זה מהות של קדושה שיש בו, בזה ובזה לא יכולים המלאכים לשבח. לא הם ולא אף נברא לעולם! כי הקב"ה בעצמו הוא נשגב מכל רעיון ומכל הבנה ולא ישיגוהו הנבראים אשר לא שייך בהם כל אחיזה ולא שום תפיסה בכל הקשור לעצמותו. על-כן לא ניתן לעסוק ולדבר במאום בשבח עצם קדושתו בעצמו.

אלא שלהקב"ה יש מגמה בעולם!

והמגמה היא - להשפיע מאור הקדושה הזה. מאור קדושתו שלו!

את המגמה יש אפשרות לשבח!

ואין הכוונה שניתן להשיג ולהקיף את כולה, גם דבר זה אינו בגדר האפשרות כלל. אלא שיש מקום לעסוק בשבחה, זה לא שבח הקשור בו בעצמו ית'. וזהו גופא שבחה – שהיא ללא גבול.

אם-כן כשהמלאכים באים לשבח את עניין קדושתו, בוודאי שאינם באים לעסוק בעצמות קדושתו. אלא הם באים כמשרתי המגמה האלוקית, ובעניינה הם משבחים. והמגמה היא כאמור – לקדש את עם ישראל ודרכם את כל העולם כולו! המלאכים באים ואומרים: דבר אחד ידענו, שיש לך אורות של קדושה נוראים כל-כך, וכל מטרתך לקדש באורות הקדושה הללו את ישראל! ואנו המלאכים מאושרים ומשבחים ומהללים אותך על מגמה עליונה זו שזכינו לשרת אותה.

על כן, זהו שבח שראוי להם לומר באשר הוא תואם את כלל תפקידיהם. בשבח זה הם מגלים ואומרים: זהו תפקיד נעלה ונשגב ומרומם עבורנו לשרת אותך ולהיות שלוחים בכל שליחות שתשלחנו, בידענו שהכל משרת את המגמה העליונה הזו: לקדש את שמך בתוך העולם שבראת.

כלומר, שבח המלאכים לקב"ה הוא: **אתה מקדש את העולם.**

הם אמנם עומדים ומשבחים: קדוש. אך השבח הוא ביחס למגמה שיש כאן. לא על אור קדושתו בעצמו אלא על אור קדושתו שמשפיע.

ב. לא זו בלבד שאין המלאכים עוסקים בשבח שהוא ממין תפקידים, אלא שעצם השבח – 'מופרש' ו'מובדל' וכו', זהו דבר שהם אינם משיגים אותו. הרי הקב"ה בעצמו – אין מלאך ובריה משיגים אותו כלל, ואין זה ראוי לשבח בדבר שאין משיגים בו. דומה הדבר למי שאינו יודע צרפתית ומשבח את המלך על בקיאותו בצרפתית, הכיזד יכול הוא לשבח ולהעיד אודות דבר שאין לו בו שיג ושיח. את מדת היות הקב"ה 'מופרש' אין המלאכים יודעים ואינם יכולים לידע. וכיזד ישבחו בדבר שאינם ברי-השגה לגביו?

ג. בסדר חזרת הש"ץ אנו אומרים: "נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום ככתוב וכו' וקרא זה אל זה ואמר קדוש וגו'". ולגבינו, אין זה רק שאלה אם מתאים שיאמר שבח זה על ידינו או שאינו מתאים ואם אנו משיגים זאת או לאו, אלא כלל אינו מן הדרך ארץ שהעם ישבח את הקב"ה על היותו מופרש ומובדל. כשבאים בני המדינה לשבח את מלכם, הרי שהשבח צריך לעסוק בשבח הנהגת המלך את המדינה, שמנהיגה בחכמה ובגבורה ושמוביל ומוליך כל ענייניה לטוב וכדו'. אך לשבח את הנהגת המלך בביתו ולעסוק בענייניו העצמיים אין זה דרך ארץ והס מלדבר בזה.

כשעם ישראל באים לשבח את הקב"ה, הייתכן שישבחו ויעסקו בענייניו שלו, שמאד מופרש הוא? עליהם לשבחו בשבחים הגדולים הקשורים בהנהגתו אותם ויחסו עליהם.

ד. ואף אם נניח שבאים המלאכים לעסוק בשבח הקב"ה בעצמו, מדוע מתמקדים הם דוקא בשבח זה שהוא "מופרש". הרי הקב"ה שלם בכל מיני שלמות ומה שונה שבחו שהוא מופרש משאר שבחיו. יכולים הם באותה מדה לשבח את הקב"ה שהוא חכם עד ללא גבול או גיבור בלא גבול, ועוד כהנה.

ה. לגופו של השבח עצמו. אם קדוש פירושו מאד מופרש ומובדל מכל גשמיות וכו', האם זהו תהילתו ושבחו הגדול והמרכזי אותו צריכים המלאכים לומר בפני הקב"ה כשבח שאינו נפסק (מובדל-מובדל-מובדל, אין ספור פעמים)? האם הייתה הו"א שאינו מובדל? וכי הקב"ה דרכו לאכול ולשתות כבני אדם שניתן לשבחו שמופרש הוא מכך? הלא וודאי שהקב"ה אינו גשמי כלל. ולכה"פ תסתפקו באמירת השבח הזה פעם אחת, וגם זה אפשר שאיננו מתאים.

וכמו אם יבא אדם בפני מלך גדול לשבחו ויאמר: אין גבול לשבחך – שאתה מלך ואינך מתפרנס מחייטות. הוא ישיב: וכי זה שבחי? בוודאי שאיני חייט, אני מלך מלכים! אין זה מתאים ואין זה צורה לשבח את הקב"ה כשבח שאין לו סוף את היותו משולל מחולשותיהם של בני האדם.

שכן 'קדוש' מכיל בקרבו משמעות של 'מְקַדֵּשׁ'. כמו שישנה משמעות מילולית לתואר 'רחום' – שהוא מרחם, או 'חנון' – חונן. או כפי הלומדים 'ברוך' – שמשפיע ברכה (ומבואר כזאת בספר העיקרים). כן גם קדוש – שמשפיע קדושה.

אכן, ב'קדוש' יש גם משמעות של 'מופרש' אך היא הוראה משנית, ועיקר המשמעות המתבטאת בתואר זה היא דווקא המגמה הטמונה בו. והמגמה היא – לקדש את העולם. וזה שמשבחים המלאכים ואומרים: אתה קדוש-קדוש-קדוש, משמעות הדבר: אתה מְקַדֵּשׁ-מְקַדֵּשׁ-מְקַדֵּשׁ עד אין גבול. דהיינו, אתה כביכול, שוקד כל עת ועת רק לקדש את העולם.

ולכן מתמקדים המלאכים בשבח זה ולא בשבחים אחרים. כי אם באו לעסוק בשבחו של הקב"ה בעצמו, הרי שיש לו עוד ועוד שבחים רבים. אך אם באו לעסוק בשבח מגמתו הרי שמגמה יש לו רק אחת – לקדש! ואת המגמה הזו אפשר לשבח שהיא ללא גבול. ועל-כן גם ישראל משבחים אותו במגמה זו כשם שמשבחים בשמי מרום – באשר הם המיועדים למגמה זו.

כגודל אדירות מגמתו ית' בעולם כן תוקף כבודו ית'

וממילא נבין שקדושתו היא גם כבודו. כי שבח זה – שלהקב"ה יש אוצרות של קדושה שהכין לעמו ישראל, זהו הגורם שתהילתו תמלא את כל הארץ. הקב"ה מתכבד במגמתו. וכשהמגמה הינה בעלת משמעות אדירה, אזי "מלוא כל הארץ כבודו".

ועל-דרך משל: אדם הבונה בית ובאים ושואלים אותו מדוע בנית בית זה? אם אומר שבנה כאן בית-מדרש, הרי שאז כל מציאות הבית אומרת את כבוד הדבר. כתלי וספסלי בית המדרש ואוויר בית המדרש, באופן תיאורטי, לו יכלו – היו משבחים ומהללים: אשרינו מה טוב חלקינו שאנחנו משרתים את המטרה הנעלה הזו. אך אם אומר שבנה כאן בית-משתה והוללות הרי שאין הבית אומר את כבודו. ואף אם בונה הבית הוא אדריכל גדול ביותר, להיפך, כל כלי הבית בוכים, ראו את מה אנו משרתים...

כלומר, בונה הבית מתכבד בבית, אך לא על עצם כך שבנה את הבית וסידר תכולתו, אלא ביותר על מטרתו בבניית הבית. וככל שהמגמה נעלית ומקודשת אזי הבית אומר יותר את כבודו.

הקב"ה ברא את העולם למטרה אחת: לקדש את ישראל. וכאמור, אין להקב"ה עשר תכליות כי אם זו האחת, אותה הודיע לאברהם אבינו (בראשית יז ז-ח) "להיות לך לאלוקים ולזרעך אחריך. ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגורך את כל ארץ כנען והייתי לכם לאלוקים". ומטרתו להתחבר בישראל ע"י

שישכון בתוכם כמש"כ (שמות כה ח) "ושכנתי בתוכם", ובה לקדשם בקדושה השלימה **שזהו תכלית ההטבה**. זה מה שהקב"ה רוצה ולא יכול להיות דבר יותר מזה.

והמגמה הזו – לקדש את ישראל היא היא כבודו בעולם. לא עצם זה שהוא גדול ונשגב ומופרש ומובדל, ולא עצם זה שקדושתו שלו בעצמו היא עד אין גבול. וכפי האמור במשל הבית, שככל שהמטרה נעלית יותר והתכנית חשובה יותר – כך גם כבודו של בעליה. כי אילו היה הקב"ה בורא את העולם למטרת ספורט למשל, האם כבוד הוא זה? וכי למטרה שכזו צריך היה הקב"ה לברוא עולם אדיר ולעשות שמים ושמי שמים ארץ וימים וכוכבים אין מספר? אך אם המטרה היא לברוא אנשים ולתת להם תורה ומצוות וע"י זה להשפיעם קדושה שיוכלו להדבק בהשגת אלוקות לנצח נצחים שזהו הטוב האמיתי שיכול להמצא, הרי שזהו הרעיון בעל המשמעות הגבוהה ביותר וזהו כבודו שברא את העולם עבור הדבר הנשגב ביותר והיקר והחשוב יותר מכל.

וככל שיותר מבינים שהשפעת הקדושה היא מגמת הקב"ה בבריאת עולמו, כך הקב"ה יותר ויותר מתכבד. ע"ד משל, אם בא משורר גדול כגון רבי יהודה הלוי ומראה שיר יפה שכתב, בוודאי שבעיני כל רואי השיר יתכבד מעתה רבי יהודה הלוי בעניינו כמשורר, בכבוד רב, כפי ערך השיר שכתב. בחלוף חודש יבוא שוב והפעם עם שיר הרבה יותר מיוחד ויפה, כאן יאמרו השומעים: אנחנו רואים שמה שכיבדנו אותך עד היום אין זה מה שאתה באמת, מעתה נכבדך כמשורר הרבה יותר מאשר קודם. ושוב בחלוף זמן מגיע הוא עם שירים נעלים ביופיים על הראשונים, הרי שכאן יאמרו השומעים, כל מה שכיבדנוך עד עתה אין זה מספיק כלל וכלל ומעתה הכבוד יהיה לאין שיעור.

כן הוא במגמה האלוקית, ככל שמובן יותר אצל בני אדם עד כמה גבוהה היא, אזי 'כבודו' הוא מלא הארץ יותר ויותר.

המסר ממיתת נדב ואביהו – עוצם ערך מגמת ה'

את עוצם מגמתו ואת זאת שכגודל הבנת מגמתו כן גודל כבודו, לימָדנו הקב"ה במיתת נדב ואביהו. וכך אמר: "בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד". נדב ואביהו עמדו ברום פסגת השלמות, וכמו שאמר הקב"ה למשה (שמות כד א) "עלה אל ה' אתה ואהרון ונדב ואביהו ושבעים איש מזקני ישראל", וכאן ניכר גודל מעלתם בהיותם אחרי משה ואהרון. וכמה פסוקים לאחר-מכן הם נקראים "אצילי בני ישראל". ואותו היום, יום שמיני למילואים היה. היום הגדול ביותר – "כי היום ה' נראה אליכם!" מיום שנברא העולם, קרוב לאלפים וחמש מאות שנה, מצפים

ליום נשגב זה שישכון ה' בקרב עמו אחר שבחר בהם וציווים לבנות לו משכן ע"מ שיוכל לשכון כבוד בתוכם. וביום החג הזה קרה האסון הגדול שיצאה אש מאת ה' ומתו שני חסידים אלו. וכל הרוואה משתומם: וכי לא היה ראוי ביום הגדול הזה לסלוח לאוהביו על משגה שעשו? האם על טעות קטנה שנעשתה מתוך כוונה לשמים מגיע היום הזה ענישה כה חמורה?

אך התשובה לכך: "בקרובי אקדש – ועל פני כל העם אכבד". אין זו ענישה במובן הרגיל של הטלת עונש קפדני (כמו עונש ונקם הנעשה באויבי המלך). מלך אינו נוהג כן באוהביו שתחת להביא לו דבר פלוני טעו טעות קטנה והביאו דבר אחר – אלא לימוד היה כאן לכל העם מהו כל הקשר עם הקב"ה. הקב"ה אומר: בכל הבריאה העצומה שבראתי יש לי רק מגמה אחת; לקדש את ישראל ע"י כך שיעבדוני. ובכך שאני עושה דין באהובי וחסידי ביום שמחתי, אני מראה עד כמה העבודה הזו חשובה ונשגבה וכמה קדושה היא המשימה, שטעות כל-דהו מצריכה תגובה שכזו. זה מלמד את גודל ערכם האין-סופי של המצוות המוליכות אל הקדושה העליונה, שרק משום כך אין אפשרות להעלים עין אף מן האהובים והאצילים שבבני ישראל.

א"כ "בקרובי אקדש" איננו הידיעה שאני מופרש ומובדל, אלא שידעו שאני בעל מגמת הקדושה. שיש לי מטרה ומגמה עצומה – לקדש את ישראל ע"י המצוות. ומעתה ידעו כל העם שפעולתן של המצוות – אדירה היא. זהו אור כ"כ גדול שכתם קטן הינו נזק עצום.

אכן למדנו בזאת, שהעובדה שהקב"ה יותר קדוש איננה אומרת שהוא יותר רחוק – אלא שהוא יותר קרוב אלינו, לפי שלרוב רוממותו הוא רוצה לרומם אותנו בשלמויות שאין לתארן. והיום הזה, יום מיתת נדב ואביהו, זהו יום של גלוי תוקף העניין הזה. "ועל פני כל העם אכבד" – נתגלה לנו עוצמת המגמה – שהוכן עבורנו אור אלוקי שלא יכול להיות אור יותר רם ונשגב מזה. ומעתה נעשית המגמה נכבדה בעינינו עד מאד.

היכי דמי חילול ה' – הפחתת ערך מגמת ה'

ואם הבנת עוצמת המגמה זהו קידוש שמו, הרי שלהיפך, אם עוצמתה נחלשת בעינינו – זהו חילול שמו. וזהו מה שנאמר בגמ' (יומא פו ע"א) "היכי דמי חילול ה' כו' רבי יוחנן אמר כגון אנא דמסגינא ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין". ובאמת קשה הדבר, הלזה ייקרא חילול ה'? וכי יעשה רבי יוחנן עוול בכך שילך ד' אמות בלא תפילין? והלא אפשר שרק קודם חלץ את תפיליו ועתה עומד רגעים ספורים לפני שיפנה היום, האם זה כה נורא?

אלא סיבת הדבר, מכיוון שכל הרוואה זאת חושב שאם איש גדול כרבי יוחנן יוותר על ד' אמות ללא תפילין, אזי מצוות הקב"ה להתעטר בתפילין אינה כה עצומה עד אין גבול ואור התפילין אינו כה גדול שצריך עבור זה להתאמץ לילך כל היום בלא הפסק. ובה מתחלל שם ה', שנראית עבודת ה' כדבר העומד ברמת חשיבות שאיננה הרמה הגבוהה והעליונה – כפי שאכן היא. שהלא כל מצווה היא אור אלוקי שאין לשער ערכה. אילו היה מדובר ביהלום בעל ערך רב, הכל מבינים ששווה לילך ד' אמות להשיגו.

ולאידך גיסא – במסכת תפילין מובא מעשה ברבי אליעזר שבא לטבול במערה וחלץ תפיליו, ואמרו לו שמי המערה הסמוכה, מרחק ד' אמות, יפים הם משל זו. הניח ר"א שוב את התפילין והלך ד' אמות וחלצם שוב אצל המערה השנייה. דהיינו, ששום טירחא אינה מונעת את קיום מצוות ה'. ואפילו שכל המרחק היה רק ד' אמות שווה היה לו הדבר, כי זה עוד מיליון דינרי זהב. הידיעה וההבנה הזו, זהו קידוש ה'.

ומן הטעם הזה, הבאת בהמה בעלת מום לקרבן זהו חילול ה', שעל כך מזהירה התורה בסוף פרשת פסולי הקרבנות (ויקרא כ"ב ל"ב): "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדישכם!" כי אם באים להקריב לפני ה' דבר שיש בו מום – משתמע מכך שעבודה זו איננה כה עצומה וחשובה המוליכה למגמה העליונה – להיות נרצה לפני ה', להדבק בו וליאור מאורו. אמנם המקריב מכיר בכך שהעבודה היא דבר טוב, הוא אכן בא ומקריב קרבן, אך מסתפק בדבר פגום. הוא אינו מכיר במשקל העניין ואינו מבין ש'אני ה' מקדישכם' – שכל מטרתי היא השפעת קדושה אין סופית המוכנה עבורו. ולמול שלימות שכזאת לא יתכן להתייצב ולפעול פעולתה עם כלים שבורים. ואם עושה זאת ובא לפני עם בהמה בעלת מום, הוא מפחית את ערך המגמה, הוא מחלל את שם קדשי.

וכפי שעולה בפרשה ב"מלאכי" שהבאת קרבן עוור או פסח זהו ביזוי שמו של הקב"ה וכשהיחס אל הקרבנות היא בזילות ולא כפי ערכה הגדול זהו חילול שמו².

² בן זכבד אב ונכד אדניו ואם-אב אני איה כבודי ואם-אדונים אני- איה מוראי אמר ה' צבא-ות לךם הפתנים בוי שמי ואמרתם במה בוינו את-שמי. מגישים על-מזבחי לחם מגאל ואמרתם במה גאלנוך באמרךם שלחן ה' נבזה הוא. וכי-תגשון עור לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך אמר ה' צבא-ות.... כי ממזרח-שמש ועד-מבואו גדול שמי בגוים ובכל-מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה כי-גדול שמי בגוים אמר ה' צבא-ות. ואתם מחללים אתו באמרךם שלחן ה' מגאל הוא וניבו נבזה אכלו. (מלאכי פרק א')

שמוביל את העולם לתכלית המגמה הזו. –

וזה מה שאומר יחזקאל בנבואת גוג (יחזקאל לט ז): **"ואת שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל ולא אחל את שם קדשי עוד וידעו הגוים כי אני ה' קדוש בישראל"** שע"י שאני מודיע את שם קדשי בישראל – שאני מבצע את מגמתי בהם, מתקדש שמי לעיני כל הגויים. אתם – הגויים חושבים שלא אכפת לי על מגמתי ובוה שמי מחולל אצלכם, דעו שאכפת ואכפת. אני שוקד כל הזמן על המגמה הזו לקדש את ישראל, ויבוא היום שלא יתחלל שמי בקרבכם אלא יתקדש ויתכבד, כי תדעו ש"אני ה' קדוש בישראל", תראו ותכירו שמגמתי לקדש את ישראל מתבצעת במלוא עוצמתה.

* * *

ביאור "קדושים תהיו"

הנה נתבאר עד כה שהבנתנו בהיות ה' קדוש, נסוב הוא על המגמה – שה' מְקַדֵּשׁ. ואת מי מגמתו לקדש? את ישראל. כלומר, יש כאן מְקַדֵּשׁ ויש כאן מְתַקְדֵּשׁ. הקב"ה בעל המגמה הוא המשפיע – הוא המקדש. וישראל הפונים אל המגמה הם המקבלים – הם המתקדשים.

ומהי עצם הקדושה? זהו אור אלוקי שאותו הקב"ה רוצה להשפיע בנשמת כל אחד ואחד מישראל. והאור הזה הוא אור רוחני מציאותי המאיר בנשמת האדם **בעולם הנצח**. והיעצמות

כֹּל-הַגּוֹיִם וְרֵאוּ כָל-אֶפְסֵי-אֶרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ". וכן בנבואות יחזקאל על העצמות היבשות העוסקת כולה בגאולה מסתיימת אף היא (יחזקאל לו כח): **"וַיַּעַזְרוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה' מְקֹדֵשׁ אֶת-יִשְׂרָאֵל בַּהֲיִית מְקֹדְשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם"**.
 וכן בנבואות גוג המובאות תיכף בתוך המאמר נאמר בה עוד (יחזקאל לט כה): **"לָכֵן כֹּה אָמַר ד' אֱלֹהִים עִתָּה אֲשִׁיב אֶת- שְׁבוֹת יַעֲקֹב וְרַחֲמָתִי כָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְקִנְיָנָתִי לְשֵׁם קְדֹשִׁי"**. ובנבואת הנחמה לירושלים "רִנִּי עֲקֵרָה וְגוֹי" נאמר בה (ישעיהו נד ח): **"כִּי בַעֲלִיד עֲשִׂידָה יְהוָה צָבָאוֹת שְׁמוֹ וְגִאֲלִיד קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֲלֵהִי כָל-הָאֶרֶץ יִקְרָא"**. וכן (ישעיהו ס' ט'): **"כִּי-לִי אֵיִים יִקְווּ וְנִגְוִית תִּרְשִׁישׁ בְּרִאשֻׁנָּה לְהִבִּיא בְּנִיד מֶרְחוֹק כִּסְפִּם וַיִּהְבֵּם אֲתָם לְשֵׁם ה' אֱלֹהֵיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ"**. ושם (פס' יד): **"וְהִלְכּוּ אֲלֵיךָ שְׁחוֹחַ בְּגִי מַעֲנִיד וְהִשְׁתַּחֲווּ עַל-כַּפּוֹת רִגְלֶיךָ כָּל-מִנְאֲצִיד וְקִרְאוּ לָךְ עִיר ה' צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל"**. ובהבטחת ה' שלא ישיב להשחית בישראל (הושע יא ט): **"לֹא אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אָפִי לֹא אֲשׁוּב לְשַׁחַת אֲפָרִים כִּי אֶל אֲנָכִי וְלֹא-אִישׁ בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ וְלֹא אֲבּוֹא בְּעִירִי"**. וכן ביחס לישראל (ישעיהו סב יב): **"וְקִרְאוּ לָהֶם עַם-הַקְדֹּשׁ גִּבּוֹרִי יְהוָה וְלָךְ יִקְרָא דְרוֹשָׁה עִיר לֹא נִעְזָבָה"**. וכן (ירמיה ב ג): **"קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רִאשִׁית תְּבוּאָתָה כָּל-אֲכָלִיו אֲשָׁמּוּ רָעָה תִּבָּא אֲלֵיהֶם נֶאֱמַר-ה'"**. וכיו"ב (עובדיה א יז): **"וַיִּבְהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה כְּלִיטָה וְהִנֵּה קְדֹשׁ וְנִרְשָׁה בֵּית יַעֲקֹב אֵת מוֹרְשֵׁיהֶם"**. וכן בתהילים מוצאים אנו מעניין זה (קו מז): **"הוֹשִׁיעֵנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן-הַגּוֹיִם לְהַדּוֹת לְשֵׁם קְדֹשְׁךָ לְהִשְׁתַּבַּח בְּתִהְלֶתְךָ"** ועוד כיו"ב (שם קיא ט): **"פְּדוּת שְׁלַח לַעֲמּוֹ צוּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ"**. ועוד כהנה.

"גואלך קדוש ישראל"

נושא זה – שהכרת מגמת הקב"ה זהו כבודו, מוצאים אנו ג"כ ביחס לאומות העולם. אלא שבישראל המודד הוא כאמור, אם מכירים בערך המגמה ודבקים בה – שאז הקב"ה מתקדש ומתכבד בקרבם, או שאינם מכירים בערך הדבר – ואז שמו מחולל בקרבם. ובגויים המודד הוא האם בכלל מכירים הם במגמת הקב"ה בעמו או שכלל אינם מכירים בזה.

שבשעה שהאומות אינם רואים את ישראל כעם המיועד לתכנית האלוקית, הרי שאז שמו הקדוש מתחלל. הם לא רואים שהמגמה מתבצעת ואינם מכירים בערך ה' ובערך עמו. הם שואלים: אתם אומרים שהקב"ה ברא את העולם במטרה לשכון בתוכם ולקדש אתכם, איה אלוהיכם ואיה מגמתו? במה שונים אתם מאיתנו ובמה אתם עם סגולה אם איננו רואים שהעולם צועד לתכלית שאתם דוגלים בה: להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש.

על-כן הגלות היא חילול ה' וכל הארת פנים לישראל זהו קידוש ה'. שכשיש הסתר פנים אז ערך המגמה אינה מחודדת דיה בקרב ישראל ואינה מודעת כלל בקרב כל הגויים.

ולכן ימצא פעמים רבות בדברי הנביאים את נושא קדושתו ית' – כאשר מדובר אודות גאולתם של ישראל, ישועתם, נקמה מאויביהם וכדו'.³ משום שכאמור הקב"ה מתכבד במגמתו –

בנבואה ישעיהו הכתובת בנבואה של בבל נאמר (ישעיהו מז ד): "וְגִלְתִּי
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל". וכן בנבואת ירמיהו על חורבן בבל (ירמיהו נ
 כט): "הִשְׁמִיעוּ אֶל-בָּבֶל רַבִּים כָּל-דֶּרֶכִּי קִשְׁתׁ חֲנוּ עָלֶיהָ סָבִיב אֶל-יְהִי-לָהּ
 בְּלִיטָה שְׁלֹמוֹ-לָהּ כְּפָעֻלָּהּ כָּכָל אֲשֶׁר עָשְׂתָה עִשׂוֹ-לָהּ כִּי אֶל ה' זָדָה אֶל- **קְדוֹשׁ**
יִשְׂרָאֵל". וכשהקב"ה מבטיח לישראל שיושיעם מיד הגויים המתאספים
 עליהם למלחמה (ישעיהו מא יד-טז): "אֶל-תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב מְתִי יִשְׂרָאֵל
 אֲנִי עֲזָרְתִּיךָ נָא-ה' **וְנֹאֲלֶךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל**. הִנֵּה שְׁמִיתִיךָ לְמוֹרָג חֲרוֹץ חֲדָשׁ בַּעַל
 פִּיפִיּוֹת תְּדוֹשׁ הָרִים וְתִדָּק וּגְבֻעוֹת כִּמְצָ תִשֹּׁם. תִּזְרַם וְרוּחַ תִּשָּׂאם וְסִעְרָה תִּפְּיץ
 אֹתָם וְאַתָּה תְּגִיל בָּה' **בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל**". ובהמשך (פסוק כ): "לִמְעַן
 יָרְאוּ וַיִּדְּעוּ וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּשְׁכַּחוּ וַיִּחַדּוּ כִּי יָד-ה' עָשְׂתָה זֹאת וְ**קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל** בְּרָאָה".
 בנבואה העוסקת בהרמת כבודה המושפל של ישראל לעיני העמים (ישעיהו
 מט ז): "כֹּה אָמַר-ה' **גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ** לְבוֹה-נֶפֶשׁ לְמַתְעֵב גּוֹי לְעַבְדֵּךְ מִשְׁלָמִים
 מִלְכִּים יָרְאוּ וְקָמוּ שָׁרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַעַן יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱמָן **קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל**
 וַיִּבְחָרְךָ". וכך גם כשהקב"ה מבטיחם על הגאולה ושיעמוד להם אז בכל
 צרותיהם (ישעיהו מג א-ג): "וַיַּעֲתָה כֹה-אָמַר ה' בְּרֹאֶךְ יַעֲקֹב וַיִּצְרָךְ יִשְׂרָאֵל אֶל-
 תִּירָא כִּי גִלְתִּיךָ קָרָאתִי בְשִׁמְךָ לִי-אַתָּה. כִּי-תַעֲבֹר בְּמִים אֲתָד-אֲנִי וּבִנְהָרוֹת
 לֹא יִשְׁפֹּדוּ כִּי-תֵלֵךְ בְּמֹ-אֵשׁ לֹא תִכְוֶה וְלִקְהָבָה לֹא תִבְעַר-בָּךְ. כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ וגו'". ובהמשך הפרק (פס' יד-טו): "כֹּה-אָמַר ה' **גֹּאֲלֵכֶם**
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בָבֶלָה וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים כָּלֶם וְכַשְׂדִּים בְּאֲנִיּוֹת
 וְנָתַם. **אֲנִי ה' קְדוֹשְׁכֶם** בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מִלְכְּכֶם". ובפרק (ישעיהו יב) העוסק
 כולו בגאולה העתידה ובקיבוץ גלויות הוא מסתיים: "צִהְלִי וְרָנִי יוֹשְׁבַת צִיּוֹן
 כִּי-גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ **קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל**". וכיו"ב (ישעיהו נב ט-ז): "פִּצְחוּ וְרָנּוּ וַיִּחַדּוּ
 חֲרֻבוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי-נָתַם ה' עִמּוֹ גֹּאֵל יְרוּשָׁלַם. **חֲשׂוּ ה' אֶת-זֵרוֹעַ קְדֹשׁוֹ** לְעִינֵי

האור האלוקי שנשמה זהו החיבור והדבקות בו ית' וזוהי מהות ההטבה שהיא תכלית הבריאה. וכדי ליאור באור העליון הזה, ישנם אמצעים המביאים לכך והם התורה והמצוות. וישנה גם מציאות המרחיקה את האור, והיא – כשהאדם נוטה אחר החומר ופונה אל הרע, שמציאות זו מפריעה לאור הרוחני לשרות בו.

א"כ מבואר מעתה מהו ציווי התורה "קדושים תהיו כי קדוש אני". שאין כוונת הכתוב שאני מצווה זאת עליכם להיות קדושים בדמיון לקדושתו – פרישותו, שהרי כאמור, איך ניתן לצוות ציווי שכזה? אלא "קדושים תהיו" – אל תטו אחר החומר, תפנו אל המגמה, היאחזו והדבקו בה, תתקדשו! "כי קדוש אני" – כי כל מגמתי לקדש אתכם! אני – בעל אור הקדושה – רוצה להשפיע עליכם מאור זה.

ממילא, ב'קדוש' אמנם יש הוראה של מופרש ומובדל, אלא שהיא משנית ביחס לעיקר המסר. כי מדוע על האדם להיות מובדל? משום שצריך להכין עצמו לכך שהאור האלוקי ישרה בו. לפנות מן החולין להיות מזומן למגמת הקדושה. הפרישות לכשעצמה אינה מטרה לאדם אלא משמרת מפני מפריעי אור הקדושה, זה אמצעי להביא את האדם למגמה זו. ומשכך – שהוא נוקט באמצעי זה והוא מופרש ומובדל – אזי האור האלוקי אכן שורה בו, הוא קדוש!

ולכן נזיר האוסר עצמו מן היין שבכך פורש מן החומר, נקרא קדוש – (במדבר ו' ח') "כל ימי נזרו קדוש הוא לה'". כי זימן עצמו למגמת הקדושה.

וכאן אף בולט הדבר – שבפעולת הפרישה מונחת המגמה. שמצד אחד נקרא 'נזיר' משום שמתנזר מן החומר – "מיין ושכר זייר". ומצד שני שמו מגלם את המגמה שפנה אליה – "לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא כי נזר אלוקיו על ראשו". כלומר, מדוע הוא נזיר? כי הוא מתעטר בנזר המגמה האלוקית המתנוססת ככתר על ראשו.

כי קדוש – אני הוי"ה אלוקים

הנה, אנו מוצאים את הציווי להיות קדושים, לא רק היכן שמדובר על פרישה מן החומר – שאז מובן שיש מקום לצוות פרושים תהיו. אלא זה נמצא גם במקומות נוספים בתורה ביחס לכלל המצוות. כי אכן יש כאן הוראת התורה לקיים כל מצוות ה' שע"י כך מתקדשים.

במקומות שמדובר על פרישה מן החומר כגון פרישה והתרחקות מן התועבות, הרי שגם ההגיון האנושי מבין שיש לצוות לפרוש

מכך, וההגיון הזה מבין ששייך בזה 'קדושה', כלומר פרישה מן התועבות שהשכל מואס בהם. אך כאשר ימצא נושא הקדושה בציוויים שההגיון האנושי לא מבין את סיבתם כלל, ובכל אופן נאמר בהם קדושה, משמעות הדבר שאין זה קשור בהגיון אנושי אלא זה הגיון אלוקי. דהיינו שיש פה רצון אלוקי להשפיע קדושה על ישראל על ידי שיקיימו מצוותיו.

הנה הציווי הנ"ל – "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקים", מופיע בתורה בתחילת פרשת קדושים, ונסמך אחר פרשת איסורי עריות (שבסוף פרשת אחרי מות). אם שיוכו קשור בעניין איסורי עריות הרי שניתן להבין שזהו סיבת הציווי. ובכגון זה אכן ההגיון האנושי אומר שנושא העריות זהו גנאי גדול ומוכן שהתורה מצווה לפרוש ממנו.

אך אם "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקים" זה בעצם פתיחה לפרשה שהוא מופיע בראשה, הרי שכאן יש רשימה של ציוויים שונים, ובהם כאלו שאין להגיון האנושי תפיסה בסיבתם. כלום יש סברא אנושית באיסור כלאי הכרם למשל, וכי תועבה יש בדבר? האם לולא ציווי התורה היינו רואים איזה-שהוא צד שלילה באדם הזורע גרעין תבואה עם חרצן? ובכל זאת איסור זה עומד תחת הכותרת של "קדושים תהיו".

ובאמת כשמתבוננים בפרשה זו, ניכר בעליל ש"קדושים תהיו" משמש כעין פתיחה לכלל הציוויים המופיעים בה מעתה, ויש בתבניתה של הפרשה קשר והמשכיות אל הפתיחה.

וכך כאמור מתחילה הפרשה: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקים". והציווי הוא, כפי שנתבאר: תדבקו במגמת הקדושה כי מגמתי לקדש אתכם. אך יש כאן תוספת. הקב"ה לא רק מודיע שמגמתו לקדש, אלא כביכול מתייצב מאחורי המגמה: **אני ה' אלוקים**.

ולא זו בלבד שמתייצב מאחורי המגמה, אלא שהוא כביכול מזדהה כאן בשמו – שם הוי"ה, שזהו השם המגלם ונושא בתוכו את התכנית האלוקית, את תכנית מגמת ההטבה: **אני הוי"ה אלוקים**.

א"כ, פירוש הפסוק מעתה הוא כך: אני מצווה אתכם להתקדש כי מטרתו לקדש אתכם. ודעו מי מקדש אתכם, אני בעל ההטבה מקדש אתכם. תבינו שאור קדושתו זהו הטוב ביותר עבורכם. אני חותם את שמי הוי"ה על המגמה הזו.

והפרשה ממשיכה, כשהיא הולכת ומונה רשימת מצוות. אך שוב ושוב, באופן בלתי רגיל, חוזר בפסוקים "אני ה'" או "אני ה' אלוקים". חמש עשרה פעמים, אחר כל מספר ציוויים, מסיים כך הפסוק.

אמנם, בוודאי שלכל ציווי לכשעצמו יש משמעות מדוע צויין בו הדבר, שאני ה' נאמן ליפרע ולשלם שכר, כלומר שיש הדגשה בציווי זה שאני נוכח ודואג כביכול לביצוע הציווי. אך במבט הכללי נראה הקשר המובהק בין הפתיחה אל כלל הפרשה.

דהיינו, שהקב"ה כך אומר: אחר שהכרזתי מהי בעצם תכלית רצוני ממכם – שתתקדשו, ומדוע אני רוצה זאת – כדי להיטיבכם בהשפעת אור קדושת, שזה בעצם אני, שהלא כך הוא שמי כביכול – בעל תכנית ההטבה. אז אני בא עתה ומונה בפניכם את האמצעים המביאים לזה. תקיימו מצווה זו וזו, כי אני הוי"ה – כלומר מהסיבה שפתחת. ועתה אני מצווה ציווי כזה ואחר, ושוב, ראוי לכם לשמוע בקולי, כי הטעם אמור הוא – אני הוי"ה. וכן הלאה.

ובדומה לכותרת המופיעה בראש נושא, שמטרתה להכריז את המשמעות והמסר הכללי בכל הפרטים שיובאו בהמשך. ובתוך הפרטים עצמם, חוזר שוב ושוב ומודגש המסר שהוכרז בכותרת.

אך בזה לא מסתיים העניין ולפרשה זו יש חותם. הציווי האחרון (צידוק המשקלות) החותם את רשימת הציוויים שבפרשה (שמכאן והלאה הכתוב עוסק בעונשים) מסתיים אף הוא ב"אני הוי"ה אלוקיכם", אלא שכאן נוסף נתון שלא הוזכר עד עתה: "אני הוי"ה אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים".

כלומר: הכרזתי את המגמה. ושוב בתוך הציוויים חזרתי והדגשתי. ועתה שאני חותם את הנושא אני מודיעכם שכל סיבת יציאת מצרים הינה בשביל מטרה זו. דהיינו שכל סיבת השעבוד היתה ע"מ לצרף ולזכך אתכם ובכך להכין אתכם להיות ראויים אל המטרה, וכל מה שעשיתי – שהוצאתי אתכם בידי החזקה ובזרועי הנטויה וכו', הכל בעבור המגמה הזאת. תפנו אליה, תדבקו בכל האמצעים המביאים אל המגמה.

ומה הם האמצעים? על-כך מיד מגיע הפסוק שלאחריו וחותם את הפרשה: "ושמרתם את כל חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם אני הוי"ה".

אם-כן צו הקדושה שבפרשה זו, אינו קשור בדווקא בפרישה מן החומר, או בנושאים שהסברא האנושית מכילה אותם, אלא הקדושה עניינה אור אלוקי המחבר בין ישראל לאביהם שבשמים ע"י קיום מצוותיו.

אכן, ימצאו גם צדדי הבנה אנושית בטעמיהן של מצוות שונות, אך אלו בעיקר משמעויות הבאות ללמד על המגמה והמטרה המונחת בהן, או שזה פן נוסף בנושא המצווה. אבל אין זה סוף העניין ולא זה המניע לציווין. המצוות עצמן עניינן רצון אלוקי להביא כל אחד מישראל אל היעד העמוק ביותר שהוא ית' כביכול – יכול להביאם. איך ומדוע כך היא פעולתן – אין הדבר

מושג לנו עד שיושג. אך יודעים אנו את ההשלכות האדירות שלהן, שטמונה בהן אותה מגמה עצומה ושעלינו לאחוז בהן ולקיימן בכל הלכותיהן ופרטיהן, [וכן ע"י ידיעת הכללים שיכולים אנו לידע איזה מצווה מעוררת ספירה זו ואיזו אחרת, ולהעצים בזה את פעולתן של המצוות] ובכך האור האלוקי יופיע ויושפע בתוקף זהו, אך עצם רעיון זהו רעיון אלוקי בלתי אנושי. שאם-לא-כן במה יאשם כאמור אותו הזורע כלאי הכרם שבמעשהו זה אינו בכלל קדוש, או איזה חָטָא חָטָא האיש הלזה שנגע בעכבר, שלעולם לא יבין בשכלו שום צד עוול במעשה שכזה שבשל כך הוא נהייה טמא.

וכיו"ב מצינו גם במקומות נוספים בתורה. בפרשת החי הנאכל ושאינו נאכל ששם מסתיימת הפרשה (ויקרא יא מד): **"והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני"**. וגם כאן מדובר בסוג ציווי שאין ה'הגיון האנושי' סובל זאת – מה לי אם הדג יש בו סנפיר וקשקשת מה לי אם אין בו. אלא כאמור, אין הנושא תלוי ב'הגיון אנושי' אלא זהו הגיון אלוקי! וכשם שאצל העובר על ציווי ה' ואוכל דג ללא סנפיר וקשקשת זה "ונטמתם בס" "אל תקרי וְנִטְמָתֶם אלא וְנִטְמָתֶם" – שפועל מציאות של טומאה, כך אצל הנמנע מכך ואכילתו היא על פי סימני הטהרה – כי כן צווה ה', זה פועל מציאות של קדושה.

וכן הוא במצוות ציצית, אם משמעות 'קדוש' אינה השפעת קדושה, הרי שאין השכל האנושי מתיישב בכך שמי שהטיל חוטי צמר בבגד ארבע כנפות הוא קדוש ומי שאינו עושה כן אינו בכלל קדוש. והתורה אמרה במצווה זו (במדבר טו מ): **"והייתם קדושים לאלוקיכם"**. אלא כדברינו, שכל קדושה שבמקרא עניינה השפעת האור האלוקי ע"י קיום המצוות. ואכן להדיא נאמר כאן ב"ספרי" שהציצית פועלת קדושה באדם – "מגיד שהציצית מוספת קדושה לישראל"⁴.

ובאמת, כה מתאים הדבר שבמצווה זו יאמר בה הכתוב **"והייתם קדושים"**, באשר מטרת הציצית להביא לזכירת כל המצוות ולקיומן.

ואם נושא הציצית הוא קיום כלל המצוות – המביאות להשפעת הקדושה, הרי שזה גם המקום להודיענו שוב את כלל המטרה ומגמת הקב"ה להיטיב לנו הגלום בשמו הוי"ה ושעבור כן הוציאנו ממצרים: **"למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלוקיכם. אני הוי"ה אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים אני הוי"ה אלוקיכם"**.

⁴ ספרי פרשת שלח פיסקא קט"ו לחד מ"ד שהקדושה מתייחסת לנושא הציצית. ולאידך מ"ד מתייחס הקדושה לכלל עניין המצוות. וחזינן עכ"פ שהמצוות מקדשות.

אכן, במקומות שהחומר נוטה אל הרע יש הדגשת הצווי להיות קדושים, כי החשש שיתרחקו מן האפשרות ליאור באור הקדושה גדול הוא. אך כלל הציווי להתקדש בקדושתו, הינה כאמור לאחוז במגמתו לקדש. להדבק בכל הדברים המוליכים ליאור באור ה'.

* * *

משמעות קדושת המקומות והזמנים

וזו היא משמעותם של זמנים קדושים ומקומות קדושים. דהיינו זמנים ומקומות שנתייחדו יותר מאחרים להוצאת תכלית הקדושה אל הפועל. "זכור את יום השבת לקדשו" - אנו מקדשים את יום השבת, פירושו שאנו מייחדים יום זה לשריית האור האלוקי בו. וכך גם שאר מועדים - "מקראי קודש". וכמו"כ להקדיש בהמה, פירושו של דבר, שאנו מייחדים אותה למגמת השפעת אור ה'.

וזהו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", תכינו את המקום המיועד לתכלית מגמתי לשכון בתוכם, לחבר ביני וביניכם ולהשפיעכם מרב שפע קדושתו. וזהו גם עניינה של ירושלים -

הנקראת **עיר הקודש**. וכך גם יתר "**עשר קדושות**" האמורות במתניתין (כלים א ו-ט') שמקומות אלו מקודשים זה למעלה מזה, באשר כל אחד מיועד זה יותר מזה להשפעת מגמת הקדושה.

כללו של דבר. הקב"ה הוא קדוש. אך בו עצמו אין אנו עוסקים ואין לנו כל תפיסה. כל עיסוקנו קשור הוא במגמתו ורצונו. מגמתו - להשפיע מקדושתו שלו. למטרה זו ברא את עולמו ובחר בעמו ישראל, והוא מודיעם: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" - אתם המיועדים למטרה. והוא מצווה אותם: קדושים תהיו - הידבקו במגמתי - כי קדוש אני - כי זו מטרתי ומגמתי בעולם להשפיעכם מאור קדושתו. כשעם ישראל נענה למימוש המטרה ודבק בתורה ובמצוות, אזי המגמה יוצאת אל הפועל. ואז, כשהקב"ה מקדש וישראל מתקדשים, כבודו מלא את הארץ - מבינים את עוצם המשמעות בבריאת העולם. וזהו, "ונקדשתי בתוך בני ישראל"; ונקדשתי היינו ונתכבדתי, וכפי שנתבאר.

ואודיעך עוד ענין עמוק בדבר זה, והוא כלל מציאות העולם בכל זמניו. כי שורש הכל הוא שהאדון ב"ה חפץ ורצה להשפיע משובו אל הנמצאים שרצה להמציא, וחידש על כן מציאות הארה והשפעה ממנו ית', ראויה לערך הנמצאים האלה שרצה להמציא. אמנם מה שחפץ האדון ב"ה בהשפעה, הוא שתהיה השפעה של קדושה ממש ממנו ית', שהוא עיצם הקדושה ומקורה, ויהיו תולדות ההשפעה הזאת רק ענינים של קדושה, וכמו שהוא גם עתה במלאכים, שאין להם שום ענין אחר כי אם עניני קדושה גמורה; כן אין התכלית המכוון בחידוש ההשפעה הזאת כי אם שיושפע מקדושתו ית' אל נמצאיו, להיות נהנים מזיו קדושתו, לא זולת.

[דעת תבונות סי' קט"ז]